

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLIII. ad annum DLXXVII.

Parisiis, 1644

Nicetii Episcopi Epistolae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15324

EPISTOLA I.
NICETII EPISCOPI TREVIRORVM

AD IVSTINIANVM IMPERATOREM.

In hæresim lapsum reuocat ab errore.

*Domino semper suo Iustiniano imperatori, Nicetius cum suis
humilis, sed misericordia Domini episcopus.*

IN nouissimis temporibus iam, vt sermo euangelicus prædixit, prospicimus; & cum tempus nostrum semper sit paratum, tamen finem, vt scriptura denuntiauit, venire sentimus. Sed beatus ille homo, quem, cum venerit Christus, inuenerit ipsum vigilantem. Sol conuertitur in tenebras ab oriente, id est, ab alto, hoc est a vita sancta. In integro mundo splendebas vt sol, & cum omnes inde gratia Domini rectores ecclesiæ * cuncti consilii ipsius gauderemus, deuulgante fama ex lapsu vestro, quem nunquam peruenire debuimus, contristati & humiliati vsque in terra sumus. Dulcis noster Iustiniane, quis te sic decepit? quis vt talia prosequeris, suasit? Quis, vt Christum purum hominem fatereris, docuit? quis vt in Iudæ confortium te transcriberes, circumuenit? Quis vt illum qui dixit, *Ego a Patre exiui, & Ioan. 16. veni in hunc mundum*, per circumcisionem, per baptismum, per passionem, vt cresceret, te docuit? Quis vt qui cor miserum non habebas ante, repente oppressit? quis vt patres, quos venerari debuisti, ad cædes, ad diuersas cruces mitteres, prouocauit? quis vt illa, propter quæ Christus crucifixus est, & apostoli omnes pertulerunt, destrueres, prouocauit? quis vt quod iam semel, bis, & tertio ab omnibus rectoribus ecclesiæ condemnatum fuerat, vel adorares, commonuit? Nestorii & Eutyichis, vt diximus, iam anathematizata quotiens atque quotiens secta, vt te de ipsa interimeres, quis imperauit? Ille, ille, qui Adam, vt contingeret arborem vitæ, suasit, qui studio suo mortem adinuenit, circumuenit: qui Iudam, cum Christum purum hominem fecit, & pro homine tradidit, in ignem, quem

Concil. Tom. 12.

Bbbb

praparauit Deus diabolo & angelis eius, misit. Dulcis,
 & dulcis noster Iustiniane, rememorare quæ promisi-
 sti cum baptizatus es, quid per singula te credere dixi-
 sti. Vnum Filium manentem in duabus substantiis, cum
 Patre & Spiritu sancto, non duos Christos testatus es.
 Cum excessisti, quid fecisti? quid tibi praparasti? Dis-
 cute, & bene te prospice, & vide si non in loco perdi-
 tionis te obligasti. Adhuc si vis, viuus: si vis, reuertendo
 gaudes. *Zach. i.* *Conuertimini*, inquit, *ad me, & conuertar ad vos.*
 Patres, a quibus benedictionem expectare debuisti, in
 exilium transmisti. Tum cum in vltima ætate tua com-
 ponere & coniungere te ad redemptorem tuum debui-
 sti, ipse te, non alter, sed tu, & te & tuos decepisti.
 Cum Lactantius, vt dicit, presbyter loca sancta per Gal-
 lias propter Domini misericordiam visitaret, ante nos
 apparuit. quæ legis deprecuimus, & per Iesum Chri-
 stum redemptorem nostrum coniuuimus. Ergo literis
 presentibus Deum nostrum coniuuamus insuper, conte-
 stamur, vt & tu reuertaris, & quantos perire suafisti in
 horrenda persecutione, reuertere prouoces. Quod si non
 feceris, sit iudex ille inter nos & te; sed quanto citius, cui
 tu honores tulisti, & purum hominem fecisti. Cum legi-
 sti, *Ier. 10.* *Ego & Pater vnum sumus*: sed talis Pater, qualis & Filius,
 quia ita Pater vt Filius, quoniam verum est, quomodo
 ad circumcisionem veniendo, ad baptismum, ad marty-
 rium, meliorare probatur, qui Deus & creator omnium
 esse conuincitur? Festina, festina, sed protinus. Nam si
 te sic vltimus dies inuenerit, qualis nunc hodie appares,
 descendes ad inferiora terræ, & ad partes vulpium eris.
 Latetur sancta ecclesia de regressu tuo, quia vehementer
 luget de excessu tuo. Gaudere nos in vltimo sæculo po-
 sitos facias, quos lugere post latitiam de perditione tua
 fecisti. Ne dicas vel in corde tuo, Feci, feci, vici, vici.
 Victus es & victus, sed inde, vnde filius diaboli, & ini-
 micus iustitiæ. Nam notum tibi sit, quod tota Italia, inte-
 gra Africa, Hispania, vel Gallia cuncta, nomen tuum, cum
 de perditione tua plorant, anathematizant. Et si non quæ
 docuisti destruxeris, & publica voce clamaueris: Erra-
 ui, erraui, peccaui, anathema Nestorius, anathema Euty-
 ches: cum ipsis te ad supplicia sempiterna tradidisti. Salu-

tamus plurimum, coniurantes per Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, per illum qui in vno trinus apparet, & in tribus vnus agnoscitur, vt te de horrenda secta, & abominabili persecutione semoueas, & illos qui te suadente in ipsam crediderunt, ad meliorem viam venire studeas.

Anno Do-
mini 563.

In collocandis epistolis Nicetii coniectura vsi sumus. Priorem enim, quod Iustiniani hæresim commemoret, in quam extrema demum ætate lapsus est, in eum annum contulimus, qui Iustiniani obitum antecessit. Alteri vero, quæ ad Chlodosuinam Clotharii regis filiam scripta est, cum hanc & post Clotharii mortem, filiis in Gallia regnantibus, id est, post annum Christi DLXI. & ante Italicam Alboini expeditionem, quæ anno DLXVIII. mortua iam Chlodosuinam suscepta est, scriptam fuisse constaret, annum adscripsimus, qui ab vtriusque temporis meta paribus fere distat interuallis.

Hæc Sirmondus.

EPISTOLA II.

NICETII EPISCOPI TREVIRORVM

AD CHLODOSVINDAM REGINAM

LANGOBARDORVM.

Hortatur vt Alboinum regem maritum suum ad fidem catholicam adducat.

*Dominæ clementissimæ in Christo filia, Chlodosuinæ reginæ
Nicetius peccator.*

CVM legatos vestros per Francorum reges, germanos tuos, ire conspiciamus, de prosperitate vestra solliciti sumus. Sed illa inde audimus, quod quam semper sonare etiam & sonare confitemur, quam magna, quam alta, quam laudabilis, quam utilis, quam humana vel magnifica, quomodo de pauperibus sollicita, quomodo de religione astuta, quomodo in cuncto populo pia conuersatione splendida. Ille hoc concedat, qui tibi spiritum sapientiæ & intellectus iam dedit. Gaudemus ex hoc, gaudere nos Christus faciat de Alboino rege, quem habes, & de felicitate sua triumphare. Stupentes sumus, cum gentes illum tremunt, cum reges venerationem impendunt, cum potestates sine cessatione lau-

Concil. Tom. 12.

A a a a ij

dant, cum etiam ipse imperator suis ipsum præponit, quod animæ remedium non festinus requirit. Scriptum legimus: *Quærite primum regnum Dei, & omnia apponentur.* Qui sic quemadmodum ille fulget fama, miror quod de regno Dei & animæ suæ salute nihil inuestigare studet, sed illos recipit, illis acquiescit, qui potius animam in gehennam perdunt, quam ad viam salutis adducant. Duos Deos esse prædicant, alium in deitate Patrem, alterum in deitate, sed pro creatura, Filium; cum scriptura dicat: *Ego sum Saluator, & non est alius præter me.* Te domina Chlodofuinda, per tremendum diem iudicii coniuro, ut hanc epistolam & bene legas, & bene illi & frequenter exponere studeas, & ut ipsum interroges, quis est Saluator? Patrem dicunt esse Salvatorem, an Filium? quomodo duos esse, cum vnus est, & alius non est, denuntiant? Si dicent Filium; ergo Pater Saluator non est: & si dixerint Patrem; ergo Filius non est Saluator, quia saluare, qui saluator non est, nullum potest. Si dixerint, Duo sunt saluatores, istud scriptum nusquam inuenient, nisi, *Ego & Pater vnus sumus*: hoc est, Pater in Filio & cum Filio, & Filius in Patre & cum Patre. Deus præ magnitudine videri ab oculo humano non potest, qui tantum grandis, tantum fulgens, tantum etiam igneus est. Legimus, *In circuitu cæli & terræ tabernaculum eius.* quod etiam præ ista magnitudine & splendore ab homine videri non potest. expressit de se, quem semper habuit apud se, qui latibulum sibi de carne fecit. & ideo scriptura dicit: *Posuit tenebras latibulum suum.* Ideoque in euangelio ait Verbum Dei, quod Ioannes dicit, quia, *in principio erat, Verbum caro factum est,* & quod de Maria erat, sic illuc ad se iunxit, ut esset vnus. Et per scripturam dixit: *Ex Sion species decoris eius*: hoc est, homo in Deo transibit. In euangelii ipse dixit: *Ego ex Patre exiui, & veni in hunc mundum.* In quadragesimo septimo psalmo dixit: *Distribuite gradus eius.* Eius dixit, non eorum; quoniam vnus esse, sed nec solus apertissime scitur. *Vt enarretis in progenie altera*: nam in die resurrectionis nec narrare, nec apparere poterit, qui Trinitatem in vnitatem non crediderit. Et pro eo omnis militia angelorum per singulos dies clamat, *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus sabaoth.* Non tres sancti, sed ter sanctum

Matth. 6.

Esa. 45.

Ioan. 10.

Psal. 17.

Ibid.

Psal. 49.

Ioan. 16.

Psal. 47.

Esa. 6.

dixit Dominum Deum sabaoth. Sanctus Pater, sanctus Filius, sanctus Spiritus. Vnus sanctus, sicut vnus Dominus. Vnde & Ioannes euangelista dixit: *Ipsa est qui est, & qui e-* Ioan. 1.
rat, & qui venturus est saluator. Si per nomina iuero, gradus esse videntur. Cum Patrem audis, nomine maior esse videtur: & ideo dixit; *Pater maior me est:* sed nomine tantum: in deitate autem, euidentissime per Christum & per apostolos eius vnus esse agnoscitur. Quia ipse cum a discipulo interrogaretur: *Domine, ostende nobis Patrem:* & Ioan. 14.
 ille: *Me vides, & de Patre interrogas?* Vides quia in Trinitate inuocatur, & in vna deitate esse inuenitur. Cum Patrem audis, sine Filio esse non credas: cum audis Filium, cum Patre esse non dubites. Nec dubites tres in personis, nam vnus in deitate esse agnoscitur. & ideo ad discipulos suos dixit: *Ite, baptizate in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Matth. 28.
 In nomine dixit, non in nominibus, quia vnam deitatem dixit, non tres. Spiritus autem sanctus separari non potest, quoniam vnde esse scitur gratia Dei, inde donum Dei esse cognoscitur. Ab ipso spirant bona omnia, sicut Apostolus dixit: *Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia.* Rom. 11.
 Et hinc Propheta dixit: *Tu solus altissimus.* Psal. 82.
 sed solus altissimus in omni terra Saluator. Iesu Naue ipsum conspexit, & ideo dixit: *Noster es, an aduersariorum?* Ios. 5.
 Ille autem respondens ait: *Ego sum qui sum, & alius præter me non est.* Exod. 3.
 Abraham qui dicitur amicus Dei, & probatur, tres vidit, & vnum credidit. Cum tres adorat, Trinitatem, sicut dixi, commemorat: cum vnum in domum intrare deprecatur, vnam potestatem esse denuntiat. Nam Moyse quotiens atque quotiens dixit, *Ego sum qui sum, & alius præter me non est?* Quid nos ire per singula necesse est? Ad duodecim discipulos quos habuit, veniamus, quia ipsi Gothi hodie ipsis venerationem impendunt, & reliquias eorum furtim tollunt: sed nihil ibi habent, quia fidem eorum annullare præsumunt. Quid est quod in basilicis eorum corpora ipsorum hodie venerantur, non ingrediuntur? Quid est quod nihil ibidem præsumere audent, nisi furtiue, vt canes a foris, animas decipiunt, cum illos suos fideles rex Alboinus sibi demittat, & ad domini Petri, Pauli, Ioannis, vel reliquorum sanctorum limina perducatur, vt ibidem Missas facere si audent, deliberent?

sed non audent, quia domini Petri discipuli non apparent, & contrarii Christi esse probantur: quia quæ per crucem ipse redemit, destruere infelices inueniuntur. Hic si iubet ad dominum Martinum per festiuitatem suam, quam vndecima die facit Nouember, ipsos mittat: & ibi si audent aliquid præsumant, vbi cæcos hodie illuminari conspiciamus, vbi furdos auditum, & mutos sanitatem recipere. Nam quid dicam de leprosis, aut de aliis quamplurimis, qui quantacumque debilitate percussifunt, ibidem per singulos annos alii & alii sanantur? Fortasse dicunt, confingunt vel cæcos, qui cæci a natiuitate esse videntur. Quid dicam, cum inde illuminatos conspiciamus, & ad propria, Deo miserante, sanos reuerti videmus? Nam quid dicam adhuc de domino Germano, Hilaro vel Lupo episcopis? vbi tanta mirabilia hodie apparēt, quantum nec dicere verbis valeo: vbi tribulantes, id est, dæmonia habentes, in aera suspensi torquentur, & dominos quos dixi esse confitentur? Numquid in ecclesiis eorum sic faciunt? Non faciunt, quia Deum & dominos sanctos ibi habitare non sentiunt. Dæmon dæmonem non exorcizat. Nam vbi sancti habitant, dæmon vagari non dimittitur. ideo fit vt locus vbi Deus est, ostendatur. Quid de domino Remigio & domino Medardo episcopis, quos tu, credo, vidisti? Non possumus tanta exponere, quanta mirabilia per illos Deum videmus facere. Audisti ab auia tua, domina bonæ memoriæ Rodhilde, qualiter in Franciam venerit, quomodo dominum Chlodoueam ad legem catholicam adduxerit; & cum esset homo astutissimus, noluit acquiescere, antequam vera agnosceret. Cum ista quæ supra dixi, probata cognouit, humilis ad domini Martini limina cecidit, & baptizari se sine mora permisit. Qui baptizatus quanta in hæreticos, Alaricum vel Gundobaldum reges, fecerit, audisti; qualia bona ipse vel filii eius in sæculo possederunt, non ignoratis. Talis ornatus, talis vir, qualis Alboinus rex esse dicitur, talis fama, quem mundus sic præponit, quare non conuertitur, aut quare tardus ad requirendam viam salutis apparet? Deus bone, qui es sanctorum gloria & omnium salus, tu te in illum mitte. Et tu domina Chlodofuinda, cum verbum facis, solatium tribue, vt omnes de tali stella, de tali gem-

ma sic gaudeamus, qualiter Deo placere possimus. Saluto tantum quantum valeo. deprecor vt otiosa non sis: incessanter clama, incessanter canta. Audisti dictum: *Saluabitur vir infidelis per mulierem fidelem.* Nam scias, prima salus, prima remissio est, qui conuerti fecerit peccatorem ab errore suo. Vigila, vigila, quia Deum propitium habes. rogo vt sic agas, vt & gentem Longobardorum fortem super inimicos facias, & nos de salute tua vel viri tui gaudere concedas.

Anno Domini 565.

ANNO CHRISTI 565.

CONCILIVM BRACARENSE I.

ANNO III. ARIAMIRI REGIS

celebratum die Kalendarum Maiarum.

CVM Galliciae prouinciae episcopi, Lucretius, Andreas, Martinus, Cottus, * Ildericus, Lucentius, Timotheus, Maliosus, ex praeepto praefati gloriosissimi Ariamiri regis in metropolitana eiusdem prouinciae Bracarensis ecclesia conuenissent; confidentibus simul episcopis, praesentibus quoque presbyteris, adstantibusque ministris, vel vniuerso clero, Lucretius memoratae metropolitanae ecclesiae episcopus dixit.

* quia

* oportet

Diu est, sanctissimi fratres, quod secundum instituta venerabilium Canonum, & decreta catholicae & apostolicae disciplinae, desiderabamus sacerdotalem inter nos fieri debere conuentum; * qui non solum ecclesiasticis regulis & ordinibus * opportunus est, sed etiam stabilem semper efficit caritatis fraternae concordiam: dum congregati simul in nomine Domini sacerdotes ea inter se salutifera collatione requirunt, quae secundum doctrinam apostolicam, vnitatem spiritus in vinculo pacis obtineant. Nunc igitur, quoniam optatum nobis huius congregationis diem gloriosissimus atque piissimus filius noster, aspirante sibi Domino, regali praeepto concessit, & simul positi * confidemus, prius si placet, de * statutis fidei catholicae perquiramus: tunc deinde sanctorum patrum instituta, recensitis Canonibus, innotescant: postremo quaedam etiam, quae ad obsequium Dei, vel officium pertinent clericale, diligentius pertractentur: vt si qua fortasse per

Ephes. 4.

* vt
* confidemus
* statum